

Výroční zpráva

Ústředního archivu zeměměřictví a katastru (ÚAZK)

za rok 2021

Sídlo archivu:	Pod Sídlištěm 9, 182 11 Praha 8 – Kobylisy telefon 284 041 681 (ředitel archivu) e-mail miroslav.kronus@cuzk.cz
Zřizovatel archivu:	Zeměměřický úřad. ÚAZK byl v organizační struktuře zřizovatele začleněn jako samostatné oddělení, od 1. 1. 2022 nově jako odbor Zeměměřické sekce úřadu.
Akreditace:	ÚAZK je archivem akreditovaným pro výkon působnosti veřejného specializovaného archivu.

Personální podmínky archivu

ředitel archivu:	RNDr. Miroslav Kronus
Systemizovaný stav pracovníků:	13
Skutečný stav pracovníků:	13
Funkční zařazení pracovníků:	1 ředitel odboru 2 vedoucí oddělení 6 archivářů 1 programátor 1 správce IKT 2 operátoři IKT

Celkové množství uložených archiválií

Počet fondů:	23
Počet sbírek:	7
Počet běžných metrů celkem:	1151
Počet evidenčních jednotek:	194 350

Stupeň zpracovanosti - metráž	počet běžných metrů	%
Nezpracováno:	564	49
Zpracováno:	587	51
Z toho inventarizováno:	0	0

Stupeň zpracovanosti - evid. jednotky	počet	%
Nezpracováno:	10 008	5
Zpracováno:	184 342	95
Z toho inventarizováno:	0	0

Počet archivních pomůcek:	31
---------------------------	----

Poznámka: ÚAZK připravuje postupnou reinventarizaci všech fondů a sbírek podle nových Základních pravidel pro zpracování archiválií. Do jejího zahájení (předpoklad 2023) proto deklaruje množství inventarizovaných archiválií jako nulové.

Přejímání, třídění a inventarizace archiválií

Nejdůležitějším úkolem v oblasti přejímání archiválií byla realizace metodického a organizačního pokynu nadřízeného Českého úřadu zeměměřického a katastrálního pro předání operátu pozemkového katastru do ÚAZK (MOP ze dne 24. května 2021, č. j. ČÚZK-05522/2021).

Předávání se týká zatím pouze mapového operátu. Bylo zahájeno v červenci 2021 a do konce roku archiv převzal mapy od katastrálních úřadů pro kraje Karlovarský, Pardubický, Královéhradecký, Liberecký, Olomoucký, Vysočina, Jihočeský a Moravskoslezský. Bylo převzato 6703 složek map o celkovém počtu 33 646 listů. Předávání bude pokračovat v příštím roce a ukončeno by podle harmonogramu mělo být do konce dubna 2022.

Převzaté katastrální mapy budou muset být v následujícím období znovu roztrženy podle příslušnosti ke stávajícím katastrálním fondům („stabilní katastr a jeho obnova“ versus „pozemkový katastr“) a podle zjištěného druhu mapy i vřazeny do příslušných jednotek v rámci systému ÚAZK. Ten je odlišný od systému, v kterém byly mapy uloženy na katastrálních pracovištích a v kterém jsou nyní předávány a ukládány. Toto přemanimulování přinese vysoké nároky na pracovní kapacitu, bude ale nezbytné.

Pro splnění těchto úkolů bude navíc nutné nejprve navýšit počet mapových regálů, kterými jsou stávající haly archivu vybaveny. Investičně nákladná dostavba kompresních regálů je již v součinnosti Českého úřadu zeměměřického a katastrálního a ÚAZK připravena, dodavatel je vybrán a nové regály by měly být vyrobené a nainstalované do pololetí 2022.

Vedle katastrálních map přejímal ÚAZK i další archiválie, z nichž část opět tvořily dary. V roce 2021 obohatili mapové sbírky nebo archivní knihovnu tyto dárci: Herman Aalsmeer (Nizozemsko), Zvonimír Dragoun, Pavel Dvořák, RNDr. Tomáš Grim, Ph.D., Ing. Jiří Hajduk, Karel Kut, Petr Mach, Ing. Marie Najmanová, PhDr. Jiří Neminář, Ing. Jan Ratiborský, CSc., Ing. Petr Skála, Ing. Václav Šanda, p. fil a hist. Irena Švehlová, Tomáš Tichý, Ing. Pavel Zahajský, Stanislav Zemen. Všem dárcům touto cestou děkujeme.

Část jedné z osmi dodávek katastrálních map od katastrálních úřadů

Třídění přírůstků a evidence do Národního archivního dědictví

Nově převzaté archiválie jsou nejprve roztříděny podle příslušnosti k jednotlivým fondům a sbírkám. Následně jsou jednotlivé dodávky evidovány prostřednictvím systému PEvA II na Národním archivním portálu.

Část přírůstků je bez odkladu zpracována zapsáním do databáze ProArchiv (zatím podle starých základních pravidel) a fyzicky vřazena do struktury příslušné inventurní jednotky. Ostatní jsou uloženy do nezpracovaného materiálu příslušného fondu nebo sbírky k inventarizaci pozdější.

Zpracování archiválií

Rok 2021 byl pravděpodobně posledním, kdy se pro účely zpracování archiválií používal databázový systém ProArchiv v podobě upravené pro potřeby ÚAZK jako převážně mapového archivu. V souvislosti se zaváděnými Základními pravidly pro zpracování archiválií přejde ÚAZK na pořadací systém komplexní. S dodavatelem stávajícího systému (Bach systems) se připravuje přechod na ProArchiv17, který novým požadavkům vyhoví. V závěru roku 2021 byla pořízena výchozí verze, kterou bude nutné v součinnosti s dodavatelem upravit tak, aby při respektování nových základních pravidel nadále vyhovovala specifickým potřebám ÚAZK a umožnila postupnou reinventarizaci fondů a sbírek.

Pořadací práce se nezastavily ani s přípravou nového systému – až do jeho implementace se bude pořádat v systému původním. Nové záznamy tak přibyly například v písemném operátu stabilního katastru, ve Sbírce historických tiskopisů a formulářů používaných při astronomických měřeních, triangulaci, nivelaci a fotogrammetrii, ve Sbírce map pro školy a veřejnost po roce 1850, ve Sbírce obrazových dokumentů z oboru geodézie a kartografie a v dalších archivních kapitolách.

Celkem bylo do starého ProArchivu od jeho spuštění v roce 2015 vloženo 256 570 záznamů, přičemž 3067 z nich bylo vytvořeno v roce 2021.

Součástí stávajícího ProArchivu je i modul pro zpracování oborové knihovny, která soustřeďuje publikace a periodika z geodézie, kartografie a katastru a nově jsou do ní zařazovány i publikace, které archivu předávají autoři prací významně čerpajících z archivních materiálů ÚAZK. Byla vykonána revize knihovny, po které byla nabídka multiplicitních nebo s oborem nesouvisejících knih vložena na knihovnickou výměnnou platformu, kde o ně projevilo zájem devět institucí, mj. Knihovna Národního muzea, Ústav státu a práva, Regionální muzeum v Mikulově, Ústav soudobých dějin, Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Národní archiv. Těm pak byly publikace bezúplatně předány.

Vedle pořadacích prací byly provedeny i rozsáhlé kontroly dosud nezpracovaného materiálu (zejména topografických map), spojené s vytříděním duplicit a písemností bez trvalé výpovědní hodnoty.

Skenování archiválií

V závěru roku 2020 došlo k zásadní obměně dosluhujícího technického vybavení archivu pořízením dvou nových skenerů, stolového a knižního. Začátkem roku 2021 se oba skenery delší dobu ladily a systematické skenování nabralo skluz, který se ale nakonec podařilo dohnat a plánovaný objem skenovacích prací byl splněn. Po loňském dokončení skenování originálních map stabilního katastru Čech tak úspěšně běží i skenování těchto map z území Moravy a systematicky skenovány jsou i části dalších archivních fondů.

Celkem bylo v průběhu roku vyhotoveno 23 818 rastrových kopií. Podle potřeby byly skenovány i další různorodé archiválie na základě aktuálních požadavků badatelů, protože ale nešlo o systematické skenování ucelených částí fondů, nejsou takto vyhotovené skeny do celkového počtu zahrnuty.

Zpřístupnění archiválií službami badatelný

Stejně jako o rok dříve byly tyto služby výrazně poznamenány protipandemickými opatřeními, kdy badatelna byla po dobu několika měsíců pro veřejnost uzavřena a komunikace s badateli se odehrávala výhradně distančním způsobem. Díky dálkovému přístupu k většině žádaných druhů archiválií a poskytování skenů e-shopem byly nakonec badatelské požadavky uspokojovány v obvyklé míře a bez výpadků.

Celkem bylo v badatelně archivu uskutečněno pouze 83 badatelských návštěv, zatímco distančně bylo vyřízeno 235 žádostí a dotazů.

Zpřístupnění archiválií dálkovým přístupem

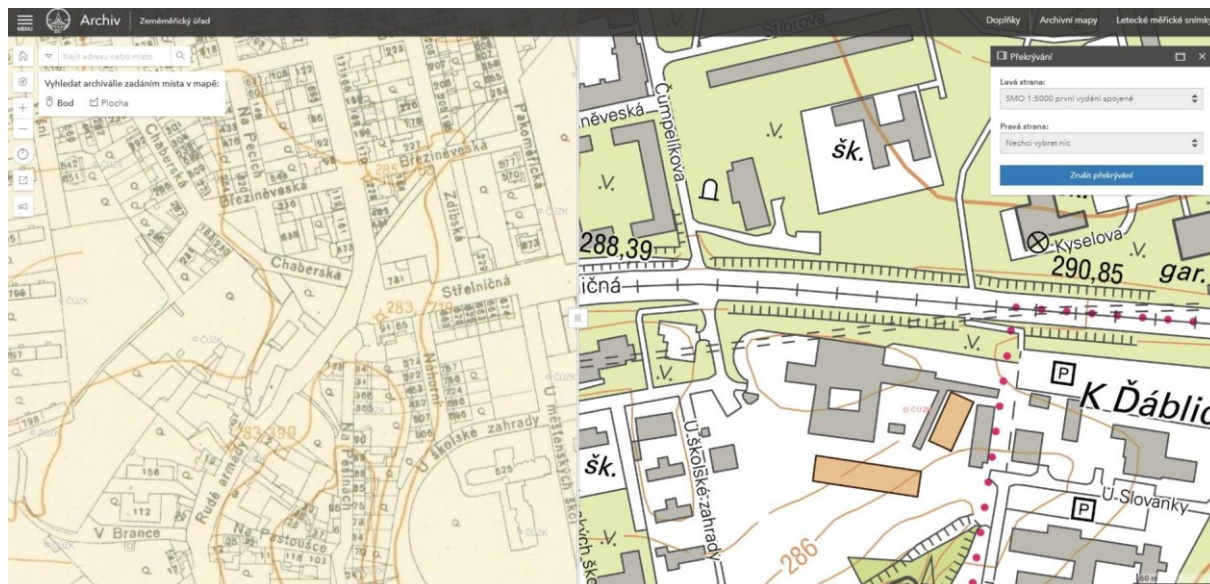
Dálkový přístup k archiváliím ÚAZK je nadále zajištěn dvěma samostatnými aplikacemi. Aplikace Archiv (<https://ags.cuzk.cz/archiv/>) umožňuje vyhledávat nad navigační mapou mapové archiválie i letecké měřické snímky. Aplikace Vademecum (<https://uazk.cuzk.cz/vademecum/>) publikuje záznamy ProArchivu na bázi jednoduchých dotazů nebo postupným procházením strukturou archivu.

Aplikace Archiv prošla po svém zveřejnění v roce 2020 dalším vývojem, přísun nových dat i funkcí se nezastavil. Jako doplňky se v aplikaci objevily nové celoplošné vrstvy – spojeného Pozemkového katastru, spojených císařských povinných otisků v rozsahu Jihočeského kraje, do celoplošného pokrytí doplněného prvního vydání Státní mapy odvozené 1 : 5 000, v závěru roku i do geodetického systému S-JTSK georeferencovaných Müllerových map Čech a Moravy ze začátku 18. století.

Uživatelské prostředí aplikace prochází drobnými změnami prakticky neustále, úpravy jsou orientovány i na dotyková zařízení s malou úhlopříčkou displeje. Postupně jsou zapracovávány i připomínky uživatelů, které pomáhají aplikaci posouvat kupředu.

Spojené císařské povinné otisky v aplikaci Archiv

Státní mapa odvozená 1 : 5 000 v aplikaci Archiv

Aplikace Vademecum zaznamenala v průběhu roku nárůst počtu záznamů o archiváliích o 3067 ks, počet vložených digitalizátů narostl o 115 271 ks. Nově jsou nyní ve Vademecu publikovány například originální mapy stabilního katastru Čech včetně všech 55 930 ks skenů jednotlivých mapových listů. Celkem Vademecum v závěru roku obsahuje 256 570 záznamů a 415 057 digitalizátů a navíc i data odborné knihovny archivu v počtu 3104 monografií a 827 záznamů periodik.

Projekt řešený prostřednictvím Technologické agentury ČR

ÚAZK se v pozici konečného uživatele účastnil dvouletého projektu „Vývoj technologie pro tvorbu bežešvé originální mapy stabilního katastru“, řešeného prostřednictvím Technologické agentury ČR. Projekt byl v závěru roku úspěšně dokončen a archiv získal technologii, pomocí které by měl být v příštích letech schopen už vlastními silami vytvořit z jednotlivých listů originálních map stabilního katastru (55 930 ks) souvislé mapy pro jednotlivá katastrální území. Ty budou zároveň sloužit jako budoucí výdejní jednotky pro zájemce o připravovanou celkovou bežešvou a georeferencovanou mapu stabilního katastru celých Čech.

Příprava na digitální archivaci

V rámci meziresortního projektu Digitální mapa veřejné správy (DMVS), která bude tvořena propojením katastrální mapy, ortofotomapy a digitálních technických map krajů, je v Zeměměřickém úřadu připravováno úložiště, které bude pod správou ÚAZK. Bude zajišťovat archivaci velkých dat leteckých měřických snímků, ortofota ČR a dalších podkladů pro tvorbu DMVS, vedle toho ale umožní i uložení dokumentačních fondů jednotlivých odborných útvarů Zeměměřického úřadu, které dosud centrální úložiště neměly.

Dodávka diskových polí pro dvě geograficky oddělená úložiště proběhla v prosinci 2021. Soutěž o dodávku speciálního aplikačního SW bude následovat v prvním pololetí roku 2022.

Příprava na dostavbu dvou archivních pater

Pro splnění úkolů v oblasti archivace katastrálních map a dalších operátů nebude dostavba kompresních regálů, zmíněná v oddílu o přejímání archiválií, stačit. Pokud má v budoucnu dojít k předání i písemného operátu dřívějších katastrálních evidencí, bude nutný mnohem radikálnější krok – dostavba archivního křídla budovy zeměměřických a katastrálních úřadů v Praze – Kobylisích o dvě patra.

ÚAZK připravil a na Český úřad zeměměřický a katastrální předložil záměr dostavby, se kterým byl vedením resortu vysloven předběžný souhlas a Zeměměřický úřad byl pověřen přípravou dalších kroků. Momentálně je tedy vypracován statický posudek a studie, která

konstatuje, že nástavba je z pohledu statiky celé budovy možná. Záměr byl také předložen komisi architektů jako poradnímu orgánu samosprávy Prahy 8 k posouzení, co musí projekt z pohledu města splnit. Od komise obdržel úřad k záměru nástavby souhlasné stanovisko. Dalším krokem by tedy mělo být konečné rozhodnutí Českého úřadu zeměměřického a katastrálního, zda se dostavba bude realizovat. Pokud ano, bude se zpracovávat projekt pro stavební povolení a žádost o jeho vydání.

Výroční zpráva Zeměměřického úřadu je publikována na <https://www.cuzk.cz/Urady/Zememericky-urad/Zpravy-ZU/Vyrocní-zpravy-ZU-souhrne-informace.aspx>

Výroční zpráva ÚAZK je publikována na <https://www.cuzk.cz/Urady/Zememericky-urad/Dalsi-informace/UAZK/Prohlizeni-archivalii,-archivni-mapy.aspx>

V Praze dne 25. března 2022

RNDr. Miroslav Kronus
ředitel ÚAZK
podepsáno elektronicky